

**Силабус
освітнього компоненту ВК**

Екологічний аудит

Назва дисципліни:	Екологічний аудит
Рівень вищої освіти:	перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Сторінка курсу в Moodle:	https://dl.khadi.kharkov.ua/course/view.php?id=1440
Обсяг освітнього компоненту	3 кредити (90 години)
Форма підсумкового контролю	Залік
Консультації:	за графіком
Назва кафедри:	кафедра екології
Мова викладання:	українська
Керівник курсу:	Внукова Наталія Володимирівна, д.т.н., професор
Контактний телефон:	+ 38 057 707 37 41
E-mail:	vnukovanv@ukr.net

Короткий зміст освітнього компоненту:

Метою є надання майбутньому фахівцю-екологу знання та навички щодо проведення робіт з екологічного аудитування різних об'єктів – від технологічної схеми роботи підприємства, до територіальних об'єктів.

Предмет: теоретичні основи та методичні положення щодо реалізації процедури екологічного аудиту як запоруки забезпечення екологічної безпеки на всіх рівнях.

Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

- вивчення міжнародних та вітчизняних законодавчих основ щодо реалізації діяльності екоаудитування;
- вивчення положень та регламентів щодо реалізації практичної діяльності з екологічного аудиту;
- набуття практичних навичок щодо проведення процедури екологічного аудиту та складання висновку екологічного аудиту;
- формування навичок щодо розробки планів та програм екологічного аудиту.

Передумови для вивчення освітнього компоненту:

Дисципліни гуманітарної та соціально-економічної підготовки

Компетентності, яких набуває здобувач:

- Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та вирішувати практичні проблеми у сфері екології, охорони довкілля і збалансованого природокористування, або у процесі навчання, що передбачає застосування основних теорій та методів наук про довкілля, та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов.
- Здатність до використання основних принципів та складових екологічного управління.

Результати навчання відповідно до освітньої програми:

- Використовувати принципи управління, на яких базується система екологічної безпеки.
- Демонструвати навички оцінювання непередбачуваних екологічних проблем і обдуманого вибору шляхів їх вирішення.
- Усвідомлювати відповідальність за ефективність та наслідки реалізації комплексних природоохоронних заходів.

Тематичний план

№ теми	Назва тем (ЛК, ЛР, ПР, СЗ, СР)	Кількість годин	
		очна	заочна
1	ЛК Історія формування та становлення екологічного аудиту	2	1
	ПР Оцінка території регіону розміщення техногенного об'єкту	2	1
	СР Оцінка доцільності врахування техногенного впливу, що склався на території	7	10
2	ЛК Система екологічного менеджменту і аудиту (СЕМА).	2	1
	ПР Оцінка території регіону розміщення техногенного об'єкту	2	-
	СР Оцінка доцільності врахування техногенного впливу, що склався на території	7	10
3	ЛК Загально-методологічні засади проведення екологічного аудиту	2	1
	ПР Оцінка ризику виробництва	2	1
	СР Оцінка потенційних екологічних ризиків функціонування підприємства	7	10
4	ЛК Сторони аудиторських відносин. Правові засади та відповідальність	2	1
	ПР Оцінка ризику виробництва	2	-
	СР Оцінка потенційних екологічних ризиків функціонування підприємства	7	10
5	ЛК Порядок проведення екологічного аудиту та складання висновку	2	1
	ПР Діяльність підприємства, як потенційного джерела техногенного небезпеки для навколишнього середовища	2	1
	СР Обґрунтування віднесення підприємства до потенційно екологічного небезпечних	7	10
6	ЛК Екологічний аудит промислового підприємства	2	1
	ПР Діяльність підприємства, як потенційного джерела техногенного небезпеки для навколишнього середовища	2	1
	СР Обґрунтування віднесення підприємства до потенційно екологічного небезпечних	7	10
7	ЛК Аудит екологічного паспорту об'єкту	2	-
	ПР Екологічна паспортизація об'єкту підвищеної небезпеки	2	-
	СР Визначення ступеня відповідності об'єкту вимогам безпечної експлуатації	8	10
8	ЛК Аудит мінімізації відходів на підприємстві	2	-
	ПР Екологічна паспортизація об'єкту підвищеної небезпеки	2	-
	СР Визначення ступеня відповідності об'єкту вимогам безпечної експлуатації	8	10
Разом	ЛК	16	6
	ПР (ЛР, СЗ)	16	4
	СР	58	80

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (за наявності): немає

Методи навчання:

1) словесні: 1.1 традиційні: лекції, пояснення, розповідь тощо;

- 1.2 інтерактивні (нетрадиційні): проблемні лекції, дискусії тощо;
 2) наочні: метод ілюстрацій, метод демонстрацій
 3) практичні: 3.1 традиційні: практичні заняття, семінари;
 3.2 інтерактивні (нетрадиційні): ділові та рольові ігри, тренінги, семінари-дискусії, «круглий стіл», метод мозкової атаки.

Система оцінювання та вимоги:

Поточна успішність

1 Поточна успішність здобувачів за виконання навчальних видів робіт на навчальних заняттях і за виконання завдань самостійної роботи оцінюється за допомогою чотирибальної шкали оцінок з наступним перерахуванням у 100-бальною шкалу. Під час оцінювання поточної успішності враховуються всі види робіт, передбачені навчальною програмою.

1.1 Лекційні заняття оцінюються шляхом визначення якості виконання конкретизованих завдань.

2 Оцінювання поточної успішності здобувачів вищої освіти здійснюється після кожного лекційного заняття за чотирибальною шкалою («5», «4», «3», «2») і заносяться у журнал обліку академічної успішності.

– «відмінно»: здобувач бездоганно засвоїв теоретичний матеріал, демонструє глибокі знання з відповідної теми або навчальної дисципліни, основні положення;

– «добре»: здобувач добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного;

– «задовільно»: здобувач в основному опанував теоретичні знання навчальної теми, або дисципліни, орієнтується у першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, невпевнено відповідає на додаткові питання, не має стабільних знань; відповідаючи на питання практичного характеру, виявляє неточність у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою професією;

– «незадовільно»: здобувач не опанував навчальний матеріал теми (дисципліни), не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутнє наукове мислення, практичні навички не сформовані.

3 Підсумковий бал за поточну діяльність визнається як середньоарифметична сума балів за кожне заняття, за індивідуальну роботу, поточні контрольні роботи за формулою:

$$K^{поточ} = \frac{K1 + K2 + \dots + Kn}{n},$$

де $K^{поточ}$ – підсумкова оцінка успішності за результатами поточного контролю;

$K1, K2, \dots, Kn$ – оцінка успішності n -го заходу поточного контролю;

n – кількість заходів поточного контролю.

Оцінки конвертуються у бали згідно шкали перерахунку (таблиця 1).

Таблиця 1 – Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу

4-бальна	100-	4- бальна	100-	4- бальна	100-	4- бальна	100- бальна
----------	------	-----------	------	-----------	------	-----------	-------------

шкала	бальна шкала	шкала	бальна шкала	шкала	бальна шкала	шкала	шкала
5	100	4,45	89	3,90	78	3,35	67
4,95	99	4,4	88	3,85	77	3,3	66
4,9	98	4,35	87	3,80	76	3,25	65
4,85	97	4,3	86	3,75	75	3,2	64
4,8	96	4,25	85	3,7	74	3,15	63
4,75	95	4,20	84	3,65	73	3,1	62
4,7	94	4,15	83	3,60	72	3,05	61
4,65	93	4,10	82	3,55	71	3	60
4,6	92	4,05	81	3,5	70	від 1,78 до 2,99	від 35 до 59
						повторне складання	
4,55	91	4,00	80	3,45	69	від 0 до 1,77	від 0 до 34
4,5	90	3,95	79	3,4	68	повторне вивчення	

Підсумкове оцінювання

1 Здобувач вищої освіти отримує залік на останньому занятті з дисципліни за результатами поточного оцінювання. Середня оцінка за поточну діяльність конвертується у бали за 100-бальною шкалою, відповідно до таблиці перерахунку (таблиця 1).

Здобувачі вищої освіти, які мають середню поточну оцінку з дисципліни нижче ніж «3» (60 балів), на останньому занятті можуть підвищити свій поточний бал шляхом складання тестів з дисципліни.

Оцінювання знань здобувачів шляхом тестування здійснюється за шкалою:

- «Відмінно»: не менше 90 % правильних відповідей;
- «Дуже добре»: від 82 % до 89 % правильних відповідей;
- «Добре»: від 74 % до 81 % правильних відповідей;
- «Задовільно»: від 67 % до 73% правильних відповідей;
- «Задовільно достатньо»: від 60 % до 66 % правильних відповідей;
- «Незадовільно»: менше 60 % правильних відповідей.

2 Умовою отримання заліку є:

- відпрацювання всіх пропущених занять;
- середня поточна оцінка з дисципліни не нижче «3» (60 балів).

4 Результат навчання оцінюється (*обрати потрібне*):

- за двобальною шкалою (зараховано/не зараховано) згідно з таблицею 2;

Таблиця 2 – Шкала переведення балів у національну систему оцінювання

За 100-бальною шкалою	За національною шкалою
від 60 балів до 100 балів	зараховано
менше 60 балів	незараховано

Політика курсу:

- курс передбачає роботу в колективі, середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики;
- освоєння дисципліни передбачає обов'язкове відвідування лекцій, а також самостійну роботу;
- самостійна робота передбачає вивчення окремих тем навчальної дисципліни, які винесені відповідно до програми на самостійне опрацювання, або ж були розглянуті стисло;

- усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін;
- якщо здобувач вищої освіти відсутній на заняттях з поважної причини, він презентує виконані завдання під час самостійної підготовки та консультації викладача;
- під час вивчення курсу здобувачі вищої освіти повинні дотримуватись правил академічної доброчесності, викладених у таких документах: «Правила академічної доброчесності учасників освітнього процесу ХНАДУ» (https://www.khadi.kharkov.ua/fileadmin/P_Standart/pologeniya/stvnz_67_01_dobroch_1.pdf), «Академічна доброчесність. Перевірка тексту академічних, наукових та кваліфікаційних робіт на плагіат» (https://www.khadi.kharkov.ua/fileadmin/P_Standart/pologeniya/stvnz_85_1_01.pdf), «Морально-етичний кодекс учасників освітнього процесу ХНАДУ» (https://www.khadi.kharkov.ua/fileadmin/P_Standart/pologeniya/stvnz_67_01_MEK_1.pdf).
- у разі виявлення факту плагіату здобувач отримує за завдання 0 балів і повинен повторно виконати завдання, які передбачені у силабусі;
- списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

Рекомендована література:

1. Хом'як О.А. «Екологічний менеджмент і аудит підприємств аграрного сектору»: навчальний посібник для студентів екологічного факультету за кредитно-трансферною накопичувальною системою організації освітнього процесу / О.А. Хом'як, Н.Є. Гриневич, Н.М. Присяжнюк, Ю.В. Куновський, О.Р. Михальський. – Біла Церква, 2018. – 88 с.
2. Пономаренко Є. Г. Екологічний менеджмент і аудит : конспект лекцій для студентів денної та заочної форм навчання освітнього рівня «магістр» спеціальності 101 – Екологія / Є. Г. Пономаренко, О. С. Ломакіна ; Харків. нац. унт міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. – 64 с.
3. Галушкіна Т. П., Грановська Л. М., Кисельова Р. А. Екологічний менеджмент та аудит: навчальний посібник. Херсон: Олді-Плюс, 2019. 455 с.
4. Екологічне управління бізнесом в умовах євроінтеграції: навчальний посібник / П. Д. Дудкін та ін. Тернопіль: ФОП Паляниця В. А., 2018. – 200 с.

Додаткові джерела:

1. дистанційний курс: <https://dl.khadi.kharkov.ua/course/view.php?id=1440>
2. <http://www.menr.gov.ua/>

Розробник (розробники)

силабусу навчальної дисципліни

проф. Внукова Н.В.

підпис

ПІБ

Завідувач кафедри

проф. Внукова Н.В.

підпис

ПІБ